

PATVIRTINTA

Kupiškio rajono savivaldybės tarybos

2013 m. rugpjūčio 1 d. sprendimu Nr. TS-193

(Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimo Nr. TS-333 redakcija)

**ENERGINIO EFEKTYVUMO DIDINIMO KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
DAUGIABUČIUOSE NAMUOSE 2013–2020 METŲ PROGRAMA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Energinio efektyvumo didinimo Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučiuose namuose 2013–2020 metų programos (toliau – Programa) paskirtis – atkurti ar pagerinti Kupiškio rajone esančių daugiabučių namų technines ir energines normatyvines savybes, siekiant esminių statinio reikalavimų visumos išlaikymo, šiluminės energijos sąnaudų sumažinimo ir racionalaus energinių išteklių naudojimo, gyventojų išlaidų šildymui sumažinimo bei gyvenimo kokybės pagerinimo.

2. Programa parengta Kupiškio rajono savivaldybei vykdamas Lietuvos Respublikos statybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pavestą statinių naudojimo priežiūros atlikimo funkciją ir įgyvendinant vieną iš Lietuvos būsto strategijos tikslų – užtikrinti efektyvų esamo būsto naudojimą, priežiūrą, atnaujinimą ir modernizavimą, racionalų energijos išteklių naudojimą, taip pat remiantis statybos techniniu reglamentu STR 2.01.09:2005 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“, statybos techniniu reglamentu STR 2.01.01(6):2008 „Esminis statinio reikalavimas Energijos taupymas ir šilumos išsaugojimas“ ir statybos techniniu reglamentu STR 1.12.05:2010 „Privalomieji statinių (gyvenamųjų namų) naudojimo ir priežiūros reikalavimai“. Parengtos programos nuostatos suderintos su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. vasario 15 d. nutarimo Nr. 178 (Žin., 2012, Nr. 23-1060) 1.1 punktu patvirtintos Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos reikalavimais.

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

3. Kupiškio rajono savivaldybės gyvenamųjų namų sąrašė įrašyti 147 daugiabučiai gyvenamieji namai, iš kurių 46 administruoja patys būsto savininkai, įsteigę daugiabučių namų savininkų bendrijas, o kitus 101 daugiabutį namą administruoja daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administratorius UAB „Kupiškio komunalininkas“. Beveik visi Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučiai namai pastatyti iki 1993 m., pagal to meto žemus energinio efektyvumo standartus.

4. Daugiausia daugiabučių gyvenamųjų namų – 108 – yra Kupiškio mieste, tai sudaro apie 73 proc. visų rajono daugiabučių namų. Daugiausiai jų pastatyta 1975–1993 m., todėl šiuo

metu jų fizinė būklė prasta: sienos, stogai bei kitos pastatų konstrukcijos yra nusidėvėjusios, dėl blogos jų būklės patiriami dideli šilumos energijos nuostoliai. Rajone vyrauja 2–5 aukštų plytų mūro ar blokiniai pastatai. Vidutiniškai namuose yra 20 butų, vidutinis butų plotas sudaro apie 52 kv. m.

5. Šiuo metu vidutinės faktinės šilumos energijos sąnaudos šildymui daugiabučiams namams, kuriems šiluma tiekama centralizuotai, sudaro apie 131 kWh/m² per metus. Tačiau 2012 m. duomenimis, rajono savivaldybėje buvo 29 daugiabučiai namai, kurių faktinės energijos sąnaudos buvo didesnės nei 150 kWh/m² ir tik 15 namų faktinės energijos sąnaudos buvo mažesnės nei 100 kWh/m². Vidutiniškai už 1 MWh šilumos energijos Kupiškio rajono gyventojai 2012 m. mokėjo 246,34 Lt, taigi vidutinis mokėjimas už buto 1 kv. m šildymą daugiabučiuose namuose sudarė apie 4,96 Lt/m² per mėn.

6. Naujai pastatyti ir (ar) renovuoti daugiabučiai namai pagal šiuo metu galiojančius energinio efektyvumo reikalavimus vienam kvadratiniam metrui per šildymo sezoną suvartoja gerokai mažiau šilumos energijos šildymui, negu senos statybos pastatai. Tačiau atlikus senų daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) darbus ir įgyvendinus kompleksines energijos taupymo priemones (apšiltinus sienas ir stogus, pakeitus langus bei atnaujinus šildymo sistemas) juose gali būti pasiekiamas panašus energijos suvartojimo rodiklis kaip ir naujai pastatytuose ar renovuotuose namuose. Šiuo metu Kupiškio rajono savivaldybėje yra vos keli daugiabučiai namai, kuriuose įdiegtos atskiros šilumos energijos taupymo priemonės (apšiltintos sienos, stogai, atlikti kiti darbai), tačiau tam, kad pasiekti efektyvių rezultatų, daugiabučių namų atnaujinimą reikia vykdyti kompleksiskai, įgyvendinant visumą priemonių, padėsiančių užtikrinti optimaliausius rezultatus.

7. Remiantis atnaujintų daugiabučių namų patirtimi, manytina, jog įgyvendinant pagrindines daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) priemones (apšiltinant sienas, stogą, pakeičiant langus, atnaujinant šildymo sistemą), energijos taupymo potencialas vidutiniškai sudaro apie 50 proc., o atskirais atvejais siekia ir iki 60 proc. Viena pagrindinių problemų, ribojančių galimybes atnaujinti daugiabučius namus, yra menkos gyventojų finansinės galimybės nuosavomis lėšomis įgyvendinti namo atnaujinimo (modernizavimo) projektus bei įdiegti energinį efektyvumą didinančias priemones. Tačiau esant palankioms kreditavimo sąlygoms atsiranda galimybė dėl sumažėjusių mokėjimų už pastato šildymą sutaupytais lėšomis padengti namo atnaujinimo priemonių įgyvendinimui suteiktus kreditus.

8. Nuolat didėjant šilumos energijos kainai, racionalus ir pagrįstas energijos vartojimas daugiabučiuose namuose tampa ne tik pačių gyventojų, bet ir Savivaldybės bei visos šalies problema. Dėl prastos socialinės situacijos daugėja gyventojų, neišgalinčių nuosavomis lėšomis apmokėti šildymo sąskaitų, o tai sąlygoja didėjančias kompensacijų už šildymą išlaidas. Programos

įgyvendinimas padėtų sumažinti šiuo metu patiriamus šilumos energijos nuostolius, mažinti gyventojų patiriamas išlaidas šildymui, sudarytų prielaidas užtikrinti statinių reikalavimų visumą daugiabučiuose namuose, skatintų būsto savininkus racionaliai vartoti energiją, prisidėtų prie pastatų techninės būklės gerinimo ir išlaidų jų priežiūrai mažinimo.

9. Įgyvendinant Programą, Kupiškio rajono savivaldybėje pirmiausia numatoma atnaujinti (modernizuoti) daugiausia šilumos energijos suvartojančius daugiabučius namus, kurių gyventojai išreiškė pritarimą daugiabučių namų atnaujinimui. Pirmuoju etapu numatoma atnaujinti (modernizuoti) šiuos Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučius namus: L. Stuokos-Gucevičiaus a. 5, Vytauto g. 9, Vytauto g. 11, Jaunimo g. 13, Gedimino g. 39, Gedimino g. 32, L. Stuokos-Gucevičiaus a. 8, Vilniaus g. 2, Technikos g. 3, P. Mažylio g. 28, Jaunimo g. 1 (Kupiškio miestas); Šepetos g. 1, Liepų g. 4, Liepų g. 11 (Šepeta); Aukštaičių a. 9 (Subačius), Gedimino g. 28.

10. Gavusi gyventojų pritarimą daugiabučių namų atnaujinimui (modernizavimui) atlikti, Kupiškio rajono savivaldybės administracija paskyrė UAB „Kupiškio komunalininkas“ (toliau – Programos įgyvendinimo administratorius) vykdyti investicijų planų šių daugiabučių namų savininkams pristatymo, numatomų įgyvendinti priemonių suderinimo bei kitus susijusius darbus. Gavus daugiabučių namų savininkų pritarimą, Programos įgyvendinimo administratorius bus įgaliotas atlikti Programos įgyvendinimą, pavedant jam daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų parengimo, įgyvendinimo ir finansavimo organizavimo bei administravimo funkcijas.

11. Antruoju etapu, gavus savininkų sutikimą, planuojama atnaujinti (modernizuoti) šiuos Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučius namus: A. Purėno g. 8, Gedimino g. 21, Gedimino g. 38, K. Šimonio g. 5, Krantinės g. 14, Krantinės g. 18, L. Stuokos-Gucevičiaus a. 11, P. Mažylio g. 24, S. Dariaus ir S. Girėno g. 4A, Technikos g. 5, Technikos g. 9A, Vytauto g. 54A (Kupiškio miestas), Vilniaus g. 79, Vytauto g. 36, P. Mažylio g. 4, A. Purėno g. 14, Gedimino g. 38A, Krantinės g. 2, Jaunimo g. 7, Jaunimo g. 9, Jaunimo g. 11, Taikos g. 5, P. Mažylio g. 6, Krantinės g. 4, P. Mažylio g. 20, Krantinės g. 6, K. Šimonio g. 10, Taikos g. 1, Melioratorių g. 12, Noriūnų k., Kupiškio r.

12. Įgyvendinant Programą įgyta patirtis bei sukurta daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) geroji praktika, organizacinė, teisinė bei techninė bazė bus panaudota vėliau Savivaldybės iniciatyva numatomiems įgyvendinti energinio efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimo projektams, apimantiems likusius renovuotinus daugiabučius namus.

III. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

13. Programos įgyvendinimo tikslai:

13.1. sumažinti daugiausiai energijos vartojančiuose Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučiuose namuose suvartojamos šiluminės energijos sąnaudas ne mažiau kaip 20 proc., pasiekti ne mažesnę kaip D daugiabučių namų energinio naudingumo klasę;

13.2. sumažinti daugiabučių namų gyventojų patiriamas išlaidas už suvartotą šilumos energiją, pagerinti gyventojų gyvenimo kokybę bei komforto sąlygas, užtikrinti racionalų energinių išteklių vartojimą, sumažinti aplinkos taršą dėl išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo;

13.3. užtikrinti, kad daugiabučiai namai atitiktų teisės aktuose numatytų esminių statinio reikalavimų visumą, kad naudojamos šiluminės energijos kiekis, atsižvelgiant į vietovės klimato sąlygas ir gyventojų poreikius, neviršytų reikiamos ribos. Užtikrinti pastatų konstrukcinių elementų ir inžinerinių sistemų stabilumą bei atitikimą šiuolaikiniams teisės aktų reikalavimams.

14. Programos uždaviniai:

14.1. parengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono daugiabučiuose namuose priemonės, kurios yra būtinos siekiant sumažinti energijos suvartojimą bei užtikrinti šių namų atitikimą teisės aktuose nustatytų privalomųjų (esminių) statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimų visumai;

14.2. užtikrinti, kad programos įgyvendinimo metu būtų parengtos organizacinės, techninės, finansinės ir teisinės priemonės, kuriomis būtų galima rengti ir įgyvendinti tolesnes energinio efektyvumo didinimo programas.

IV. PRIEMONĖS, NUMATOMOS ĮGYVENDINTI DAUGIABUČIUOSE NAMUOSE

15. Siekiant sumažinti energijos suvartojimo sąnaudas ir užtikrinti daugiabučių namų atitikimą esminių statinio reikalavimų visumai, atrinktuose neefektyviai energiją vartojančiuose Kupiškio rajono daugiabučiuose namuose planuojama įdiegti energinį efektyvumą didinančias priemones. Siekiant nustatyti pastatų atnaujinimo (modernizavimo) priemonių poreikį bei jų naudą, būtina atlikti pastatų energinio naudingumo bei namo konstrukcijų ir inžinerinių sistemų fizinės – techninės būklės įvertinimą. Atsižvelgiant į gautas išvadas turi būti suformuojamas įgyvendinamų priemonių paketas, įvertinant jų energinį naudingumą.

16. Atsižvelgiant į tai, jog įgyvendinant Programą numatoma žymiai sumažinti bendras daugiabučių namų energijos sąnaudas ir pasiekti juose ne mažesnę nei D energinio naudingumo klasę, pastatuose rekomenduojama įgyvendinti šias pagrindines namo atnaujinimo (modernizavimo) priemones, jas parenkant individualiai kiekvienam namui pagal esamą poreikį:

16.1. Šildymo ir karšto vandens sistemų pertvarkymas ar keitimas:

16.1.1. šilumos punkto ar katilinės (individualių katilų) ir karšto vandens ruošimo įrenginių keitimas ar pertvarkymas, taip pat ir atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ir panašiai) įrengimas;

16.1.2. balansinių ventilių ant stovų įrengimas;

16.1.3. vamzdynų šiluminės izoliacijos gerinimas;

16.1.4. šildymo prietaisų ir vamzdynų keitimas;

16.1.5. individualios šilumos apskaitos prietaisų ar daliklių sistemos ir (ar) termostatinų ventilių įrengimas butuose ir kitose patalpose.

16.2. Ventiliacijos ir rekuperacijos sistemų pertvarkymas, keitimas, įrengimas.

16.3. Stogo šiltinimas, taip pat ir naujos dangos ar naujo šlaitinio stogo įrengimas (išskyrus patalpų pastogėje įrengimą) ir (ar) perdangos po vėdinama šlaitinio stogo pastoge šiltinimas.

16.4. Fasado sienų (taip pat ir cokolio) šiltinimas, įskaitant sienų (cokolio) konstrukcijos defektų šalinimą ir nuogrindos sutvarkymą.

16.5. Balkonų ar lodžijų įstiklinimas, įskaitant esamos balkonų ir lodžijų konstrukcijos sustiprinimą ir (ar) naujos įstiklinimo konstrukcijos įrengimą pagal vieną projektą.

16.6. Laiptinių lauko ir tambūro durų keitimas, įskaitant susijusius apdailos darbus, įėjimo laiptų remontą ir pritaikymą neįgaliųjų poreikiams.

16.7. Butų ir kitų patalpų langų keitimas į mažesnio šilumos pralaidumo langus.

16.8. Rūsio perdangos šiltinimas.

16.9. Kitų pastato bendrojo naudojimo inžinerinių sistemų (nuotekų sistemos, taip pat ir namui priklausančių lokalinių įrenginių, elektros instaliacijos, priešgaisrinės saugos įrenginių, geriamojo vandens vamzdynų ir įrenginių keitimas ir (ar) pertvarkymas, drenažo sutvarkymas.

17. Visuose pagal šią Programą atnaujinamuose Kupiškio rajono daugiabučiuose namuose energinio efektyvumo didinimo priemonės turi būti parinktos taip, kad būsto savininkų bendros išlaidos šiluminės energijos sąnaudoms ir investicijoms padengti nebūtų didesnės negu dabartinės išlaidos vien už šilumos energiją šildymui padengti.

18. Pirmajame Programos etape, kuriame numatoma atnaujinti 16 daugiabučių gyvenamųjų namų, išvardintų Programos 9 punkte, planuojama įgyvendinti šias pagrindines energijos efektyvumą didinančias priemones: apšiltinti pastatų fasadus, apšiltinti stogus, pakeisti senus butų bei bendro naudojimo patalpų langus bei išorines duris, įstiklinti balkonus pagal vieną modelį, pakeisti ir izoliuoti šildymo sistemos magistralinius vamzdynus, subalansuoti šildymo sistemą, įrengti individualios šilumos apskaitos ir energijos vartojimo reguliavimo prietaisus butuose bei kitas priemones. Planuojama, jog bendra investicijų suma, reikalinga šioms priemonėms įdiegti, sieks apie 6,49 mln. Lt. Atsižvelgiant į parengtus investicijų planus, numatoma, jog šių priemonių įgyvendinimas sąlygos vidutiniškai 65 proc. mažesnes šilumos energijos sąnaudas.

19. Minėtų daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) investicijų planai yra parengti taip, kad būsto savininkų bendros išlaidos šiluminės energijos sąnaudoms bei investicijų

padengimui būtų ne mažiau kaip 10 proc. mažesnės, palyginti su išlaidomis vien šiluminei energijai iki investicijų planuose numatytų priemonių įgyvendinimo.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

20. Programa įgyvendinama trimis etapais. Pirmojo etapo gyvendinimo metu Programos įgyvendinimo administratorius organizuoja 16 daugiausia šilumos suvartojančių Kupiškio miesto daugiabučių namų, išvardytų Programos 9 punkte, investicijų planų parengimą ir patvirtinimą, aptarimą su daugiabučių namų savininkais bei galimas korekcijas, finansavimo užtikrinimą, rangos darbų bei susijusių paslaugų pirkimais bei rangos darbų įvykdymą.

21. Pirmasis programos įgyvendinimo etapas pradedamas įgyvendinti iš karto patvirtinus šią Programą ir baigiamas ne vėliau nei iki 2014 m. gruodžio 15 d. Už pirmojo etapo įgyvendinimą yra atsakingas programos įgyvendinimo administratorius (jei jo paskyrimą patvirtina daugiabučių namų savininkai).

22. Antrajame Programos įgyvendinimo etape numatoma įgyvendinti kitų daugiausia energijos suvartojančių Kupiškio miesto daugiabučių gyvenamųjų namų, išvardytų Programos 11 punkte, atnaujinimo (modernizavimo) projektus. Antrojo etapo įgyvendinimas baigiamas ne vėliau nei iki 2015 m. spalio 15 d., jo terminą atitinkamai koreguojant pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktas rekomendacijas.

23. Programos įgyvendinimo administratorius, kurio paskyrimui pritarė daugiabučio namo savininkai, atlieka visus veiksmus, susijusius su Programos ir parengtų investicijų planų įgyvendinimu: skolinasi lėšas iš kredito įstaigų, organizuoja rangos darbų (įskaitant ir projektavimo darbus) pirkimus, statybos techninės priežiūros paslaugų pirkimus, organizuoja ir prižiūri statybos darbų atlikimą ir užtikrina jų įgyvendinimo kokybę.

24. Programos įgyvendinimą ir Programos įgyvendinimo administratoriaus darbą prižiūri ir kontroliuoja Kupiškio rajono savivaldybės administracija per sudarytą Energetinio efektyvumo didinimo Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučių namų 2013–2020 m. programos įgyvendinimo priežiūros komisiją (toliau – Programos įgyvendinimo priežiūros komisija). Esant reikalui ji imasi neatidėliotinų veiksmų, siekiant užtikrinti efektyvų Programos įgyvendinimą ir Programos įgyvendinimo administratoriaus darbą.

25. Įgyvendinus Programos antrąjį etapą, numatoma pradėti įgyvendinti likusių senų neefektyviai energiją naudojančių Kupiškio daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) darbus. Programos įgyvendinimo administratoriaus teikimu Programos įgyvendinimo priežiūros komisija nustato daugiabučių namų energinio efektyvumo didinimo priemonių daugiabučiuose namuose įgyvendinimo eiliškumą. Taip pat rengiami ir tvirtinami daugiabučių namų atnaujinimo planai, įvardijant atnaujinimo (modernizavimo) priemones, finansavimo šaltinius, atnaujinimo

darbų trukmę ir kitas sąlygas. Šis Programos įgyvendinimo etapas turi būti įgyvendintas ne vėliau kaip iki 2020 m. pabaigos.

26. Už Programos įgyvendinimą ir jos rezultatus yra atsakinga Kupiškio rajono savivaldybės administracija ir Programos įgyvendinimo administratorius.

VI. PROGRAMOS FINANSAVIMAS

27. Programai įgyvendinti teisės aktų nustatyta tvarka numatoma gauti finansavimą iš Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos, Klimato kaitos specialiosios programos ir kitų teisėtų šaltinių.

28. Planuojama, kad Programos įgyvendinimo administratorius investicijų projektams įgyvendinti naudosis Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programoje numatytais lengvatiniais kreditais su ne didesnėmis kaip 3 procentų fiksuotomis metinėmis palūkanomis. Taip pat numatoma, jog valstybės lėšomis bus padengiama 100 procentų projekto parengimo, statybos techninės priežiūros bei projekto įgyvendinimo administravimo išlaidų, taip pat 15 procentų investicijų, tenkančių valstybės remiamų energinį efektyvumą didinančių priemonių įgyvendinimui. Energinį efektyvumą didinančioms priemonėms įgyvendinti taip pat planuojama pasinaudoti papildoma 25 procentų kompensacija iš Klimato kaitos specialiosios programos lėšų. Numatoma, jog Valstybės parama pirmuoju etapu numatomiems atnaujinti (modernizuoti) daugiabučiams namams sieks 2,9 mln. Lt ir sudarys apie 44 proc. bendros projektų vertės.

29. Nepasiturintiems gyventojams pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą (Žin., 2003, Nr. 73-3352; 2011-12-01, Žin., 2011, Nr. 155-7353) namo atnaujinimo (modernizavimo) išlaidos yra apmokamos 100 proc.

30. Esant galimybei, Programos įgyvendinimui gali būti panaudojamos ir kitų finansavimo šaltinių lėšos.

31. Visų šiame skyriuje nurodytų finansavimo šaltinių parama Programai įgyvendinti skiriama vadovaujantis atitinkamais paramos naudojimą reglamentuojančiais teisės aktais (Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymu (Žin., 1992, Nr. 14-378; 2002, Nr. 116-5188), Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu ir kitais teisės aktais).

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Programos įgyvendinimo stebėseną atlieka ir jos eigą prižiūri Kupiškio rajono savivaldybės administracija.
